

Latweefchu Awises.

Nr. 23.

Zettortdeenâ 7. Subni

1856.

No Selgawas.

24tâ Maijâ debbesbrauſſchanas ſwehtku rihtâ laudis ſteidsjahs Deewa nammôs ſawam debbesu Kehninam ſlawu un ſirdsoghdu doht. Bet zil tai deenâ lauſchu pa Jelgawu kahjâs, tik ruhmes ne bij muhſu Deewa nammôs. Pa eelahm us pils puſſi pa tuhſtoſſcheem ſtaigaja un gaidija ſawu jemmes = tehwu brauzam baſnizâ. Gaidoht ne-apnikke ne ar to wehju nedj ar teem leeleem puttefleem, fo wehſſch dſilune pa tahm no jauna bruggetahm eelahm. No pils lihds Kreewu baſnizai, fur muhſu garnijones ſaldatu garrâ reiſe gaidija, ſtabweja augſti un ſemmi, wihrifſchki, ſeewiſchki, ir maſi behrni ſwehtdeenâs drehbês fur katrs weetu usgahjis. Pullſten deſmitôs karreetes ar augſteem un ſemmeem wirſneeleem un kungeem ſahze ſkreet us Kreewu baſnizu un brauze gan turpu gan atkal atpakkat us pilli. Nu buhs, — bet wehl jagaida, kamehr 11tôs no pils atſkannaja: Urra! un tuwu, jo tuwu Urra! Urra! bij dſirdama. Te nu Winni klagt, pa Paleijas celu us Kreewu baſnizu ſteigdamees, fur pahrlœku leels lauſchu prakts pa eelahm, pee lohgeem un us ſehtahm garwiledami un ar laſſateem un zeppurehm gaiſu ſſidami to ſweizimaja. Rattôs Keiſeram pa labbu rohku ſehdeja muhſu zeen. General-Gubernatera kungs, ſas Winnem allaschin lihds brauze. Bittôs rattôs Winnu augſti General-Adjutanti woi zitti kungi, wiſſi leelôs ſeltitôs mundeerinôs. Pee baſnizas durwim Winni itt paſemmigi ſkubpſtiuſſchi Sawâ peſtitaja ſwehtu fruſtu, ar deewa-bihſigu ſirdi klauffjuſſchees Deewa kalpoſſchanu un tam Kungu Kungam gohdu dewuſſchi. Behz beigtas baſnizas apluhkojuſſchi tohs ſaldatus pee baſnizas ſaſtabditus un tad dewuſſchees atpakkat us pilli. Landis bij lohti preezigi, ſa nu warrejjuſſchi ſklaidri

un ilgati redſeht ſawa miſſaka augſtu waigu, pehz kurra wiſſas ſirdis un azzis kahroja; tad jo ſirſnigi garwiledami Winawus palaide. Pee pils bij kahdi 3 ſimts ſaldati, matrohſſchi un Greekeru ſaldati, ſas karrâ fanemti no eenaidneeleem, no Enlenderu-ſemmes bij atlaifſti tappuſſchi un no See-pajas ſchê atmahkuſſchi. Tee matrohſſchi effoht bijuſſchi no ta karrâ-kugga, ſas pee Japanas ſallahm Uſiâ zaur to breeſmigu ſemmes-tribzefſchanu ſalauſis tappis un kurra matrohſſchi pehz no Enlenderu-kuggaem bij fanemti un us Enlenderu-ſemmi noweſti tappuſſchi. Tee Greekeri, ſtalti ſmuſſki wihri ar leelahm itt mellahm balkan-bahrdahm un tumſſcheem waigeem, bij tee, ſas no Greekeru tautas Kreeweem paſſchi paligâ bij nahkuſſchi un pee Balaklawas un Krimmê kauſſchanâs eewainoti un wangeti tappuſſchi. Schohs Winni nu pee pils apluhkojuſſchi un lohti laipnigi teem rumajuſſchi.

Pa tam nu pa celu eelahm brauze leelôs un maſôs rattôs, woi ir kahjahm gahje us pilli wiſſi augſti un ſemmi teeſas kungi, muſſſchneeki un zitti kungi greſni isgchrbuſſchees lepnôs ſtaltôs munt ri-nôs, arri muhſu zeenigs General-Superdente ar teem 4 Jelgawas un wehl kahdeem Rutteru mahzitajeem no laukeem, un Jelgawas Kahwiſſchu mahzitaju wiſſi ſawâs baſnizas drehbês. Sanahze leelajâ pils gohda-ſahlê (iſtabâ) un ſaſtabjahs garr ſeenahm leelâ beejâ rindê, mahzitaji un muſſſchneeku-wezzakee pee paſſchahm durwim, fur Keiſeram bij ja-iſnahf no ſawahm iſtabbahm. Schinni pirmajâ rahdſſchanâ (fo mahziſſki ſauz: Ruhr), bij tiffai tahdi teeſas un zitti kungi ſas peederrigi pee Kurſemmes Mitterſchaptes jeb muſſſchneeku-beedribas un tee Ruttera mahzitaji. Nu atwehrahs durwis un eenahze muhſu augſtais Kungs un Keiſers. Winnem pakkat augſtee Generali un Winnu

Kapitel

Atjutanti. General-Atjutants Liwens arri no Kursemmes Baroneem buhdams, nostahjabs tai rindi pee faweem Kursemmes beedreem. Nu muhsu zeen. Kursemmes muischneeku wezzakajs, Bastendes kungs, Barons v. Hahn leela mundeerinà ar dauds gohda-sihmehm un ar leelu plattu farkanu un baltu gohdasihmju-banti pahr wiffahm kruhtim, labbo plezzi un mugguru pahri puschobts, gahje Keiseram pretti, un Winnus Spranziski us-runnaja ar ihseem, bet stipreem un firsnigeem wahrdeem, pateikdams wiffas Kursemmes wahrda par to leelu schelastibu, gohdu un preeku, ka atnahlufchi pee faweem paklausigeem pawalstneekem; zil firsnigi Teem klausijufchi un klausifchoht allaschin; lai Deews Kungs Tohs baggati swehti. Zainnigi schohs wahrduß peenehmufchi, Winni Paschi nu atdarrija Sawu mutti un ar flannu balfi un schelligu waigu Kreeru walloda ta us wiffseem teize: Mchß ar preeku nahlfufchi juhs redseht. Effam nahlfufchi jums tenzinacht par juhfu ustizibu un paklausibu, ko juhs un juhfu tehwi tehwi allaschin sawam Keiseram parahdijufchi un par ko juhs schinni laika jaunu leezibu dewufchi ar to, ka juhs sawus paschus behrnuß karrà subtijufchi, no kurreem jaw zitti sawas affinis istezzinajufchi sawu Keiseru un tehwi-senmi fargadami. Mchß effam pahrliezinati ka juhs allaschin tahdi teizami israhdisfeetes. Mchß jums par to pateizam, — no firds pateikdami jums paleekam schelligi. — Tifko beigufchi rumacht, tad itt ka no weenas firds un muttes iszehlahs tahda Urra! Urra! un atkal Urra! un wehl Urra! ka beigtin ne gribbeja beigtees. — Tad no pirmajeem sahkdams Bastendes kungs v. Hahn, isteize Keiseram to kungu wahrduß un ammatuß pa kahrtam. Winni preeksch ifkatra apstahjabs un tif ne ifkatram kahdu wahrdu teikdami, arri zitteem pasneedse schelligi sawu augstu rohku, wiffuwairak ar teem kawedamees, kas karrà-deenestà bijufchi, woi fashauti woi ar gohda-sihmehm puschfoti. Arri muhsu zeen. General-Superdentu usrunnaja, prassidami zil gaddu sawa ammatà? Woi Jelgawà effoht kahdas basnizas no wezzeem laikeem? Atbildeja: Wahzu Triadibas-basniza. Tad Winni teize: „Ja buh-

schocht wallas, tad labpracht gribboht nahkt to redseht.“

Nu Winni dewahs atpakkal Sawas istab-bas. Wiffi aisgahjam preezigi un pateikdami sawas firds, ka tif ilgi un labbi dabbiufchi redseht waigu waigam un dsirdeht Sawu mißlako Keiseru un ihstu semmes-tehwi. Behz tam tai sahle fanahlfufchi us rahdischanohs wiffi teefas kungi un kas ween augstakà ammatà. Arri tee Leepajas pilfata un Jelgawas birgeru weetneeki ar sahli un maifi, ir schidu weetneeki ar sahli un maifi. Muhsu zeen. Gubernatera kungs ar scheem nu tapat darrijis, ka Bastendes kungs, Keiseram isteikdams pehz kahrtas tohs kas augstakos ammatos, bet Winni tif ilgi ne effoht kawejufchees ka pirmaja kuhrà. Jelgawneeku sahli un maifi sudraba schlihwì (telerki) schelligi ar pateizibas wahrdeem fanehmufchi un eedewufchi Sawam Kambara kungam. Tad wiffus atlaidufchi.

Skaidri ne sinnamam woi nahlschoht Wahzu basniza woi ne nahlschoht; tadeht tee zitti mahzitaji bij aisgahjufchi us mahjahm un tiffai General-Superdente un Wahzu rihta mahzitajs gaididami palikke pee jauki isgresnotas basnizas, ir Sz bij klastu. Te Winni pulksten weenos brauze garram us leelo apgahdashanas un flimmo-nammu, bet ne zil ilgi tad bij atpakkal un peebrauze pee basnizas wahrteem. Gahje nu kahjam ar Saweem Generaleem un leels lauschu pulks pakkal. Appaksch tohrna muhsu General-Superdenta kungs tohs usrunnaja ar scheem ihseem bet spehzigeem wahrdeem: „Wiffu schelligais Kungs un Keisers, luhdschus weenu wahrdu! Deews Juhß gruhà behdu laika lizzis. Bet Winsch ar sawu schelastibu Jums arri palihdsesjis. Deews Juhß waddijis, Jums padohma dewejs bijis, Juhß apgaismojis, ka Jums labbi bij ja-isdohdahs, Giropai meeru doht, par ko Jums wiffi taggad pateiz un behrnu behrni Juhfu wahrdu augstà gohdà turrehs. — Bet ir mums Deews schelastibu te parahdijis ar to, ka winsch mums to leelu preeku dewis, sawu mißlo semmes-tehwi waigu waigam redseht. Par to

gawile un lihgsmojahs schinnis deenäs wiffa Kursemme. Bet Deewa schelligu rohku atsihstam ir pee tam, ka Deew's Zuhfu Keisera Majeste-tes zellus waddijis schurpu us muhsu Deewannammu, lai mehs Zuh's tik ustizzigi un firfnigi mihlodami, ar jo swehtu faiti tohpam faititi pee Zuhfu Keisera gohdibas.

Al Kungs un Deew's! Tu gribbetu nu joprohjam buht muhsu Kunga un Keisera farg's un padohma dewejs, muhsu luhgschanas par Winneem paklausht un arri to swehtischanu isdarriht, ar fo es, tawas swehtas basnizas kalps, tawa wahrda tawu Swaiditu swehtiju fazzidams: Tas Kungs lai temi swehti un pasarga; Tas Kungs 2c. 2c. 2c.

Laijnigi klausijahs un pee teem swehtischanas wahrdeem deewabihjigi nolaide azzis un galwu. Tad eegahje basniza Superdente, mahzitaji un Winnu Adjutanti pakkal, laudis ar speeschanohs eelscha. Issthattijuschees un scho to jautajusch, zil ta basniza wezza, kas to tairijusch, atkal isgahje abra ar ehrgeles skannu balfi pawadditi. Nu nobraukusch us Kattolu basnizu, fur klausijuschees sw. Altara dseefmas. No basnizas brauze us Gimnastiuma augstas skohlas-nammu, fur skohlas-kungi ar teem jauneem-kungeem Winnu's sagaidija. Gegahjusch leela jahle un leela grahmatu-istabba, fur daudj tuhkstoschas grahmatas sakrahtas, aisgahjusch pawadditi ar Kreewu walst's dseefnu no jauneem-kungeem dseedatu. Tad dewuschees atpakal us pilli.

Nu laudis tizeja, ka arri nahtschoht us muhsu Latweeschu Annes-basnizu; bet mehs noturrejam wiffu sawu Deewakalposchanu un nahstin nenahze. Kaut gan basniza nu pagallam, laudis tomehr neatstahjahs no Deewa namma, bet gaididami gaidija basniza un us muhsu jauko ka dahrsu istaisitu un ar lohkeem un pukkeh'm apstahditu basnizas plazzi lihds pat wehlejam wakkaram, ne gribbedami tizeht ka ne buhschoht. Tikkai dewinos wakkara palikke basniza tufcha.

Bet nu jaw atkal pa eelu eelahm brauze leelas karreetes ar kungeem lepnos mundeerinös isgehrbteem un ar par warru smukki un stahthigi isgehrb-

tahm zeenigahm mahtehm un preilenehm un dewahs us balli leela Ritterschapt'snamma (Kasine). Schi muischneeku ehka ne ween no ahspuffes ar daudj tuhkstoschahm lampahm gaismota mirdse ka dihmants un sudrabs, bet arri eelschpuffe wifs no jauna bij pahrtaisihts un isgresnohts us Keisera ballehm. No pat durwin pa wiffahm tahm leelahm treppehm fur useet, abbäs puffes dahrgi seedoschi pukku pohdi bij salikti garr seenahm un te stahweja wiffi tee kungi mundeerinös ka stahdita eela weens pee ohtra pa treppehm lihds pat Keisera istabba divi rindes. Leelaja ballu jahle atkal tapat stahweja itt wiffas zeenigas ar sawahm preilenehm gaididamas. Pulksten desmitos atbrauze ar Saweem Generakeem un ar lauschu Urra! pats Keisers, isgehrbuschees jauka Ublanu Generaka mundeerina. Pastendes kungs Tohs fanehme pee durwin, un paschas treppes augscha Ellejias zeeniga Grehwene Wiedem, kas to wakkar bij par to fainneezi un namma mahti. Ar Urra! pawadditi nu uskahpe un gahje sawa lejni puschkotä istabba, tad ballu jahle, fur wiffas zeenigas dsilli pasemmodamees Winnu's apfweizinaja un musihkis tuhda puhte Kreewu semmes meldiau: „Deew's swehti Keiseru!“

To istabba gresnumu, selta lukturu un swetschu gaischumu, to istabba seenu jaukumu ne spehju ta isteikt, ka jums buhtu saprohtams. Keisera istabba seenas bij apklahtas ar dahrgem itt tumfschi silleem israkstiteem papihreem (tapeetehm), jaukeem krehfleem ar lohti dahrgu sibdu drahu apwilltu, kas no Kensberges ar kurrihu bij atwesta. Pee seenas pascha Keisera bilde selta rahmi ar seedoscheem pukku pohdeem isgresnota, ka jauka dahrsa buhdina likta. Blakkam bij Keisera Nikolaja un Aleksandera ta pirma, arri Keisera Bahwila un Keisereenes Katrihnes bildes. Blakkam istabba ar seltiteem dseltaneem papihreem apklahtahm seenahm, un leelaja jauki ismahleta istabba garr seenahm us skahredes tahpelehm lejni ar seltu un skaitahm pehrwehm bij mahletas itt wiffas Kursemmes muischneeku ziltsihmes (ar tahdeem raksteem ka muischneekem sawos sehgelos), wairak ka 3 simts, kas itt jauki

iesfattijahs. Nu saktuschi danzohrt gohda Polonehfi, General-Gubernaters zellu rahdidams pa preekschu, tad Keisers ar Elleijas zeenigo Grehweni Medem paktal, tad Winni arri pagohdinajuschi Generaleeni Grehweeni Kreizu un wehl Offenberga zeen. mahiti, Dohbeles Nennes zeen. un Maidela zeen. mahiti, un nu laipnigi skattijuschees, ka jaunee laudis zittus dantschus waddijuschi, un scho to laipnigi usrunnajuschi. Us pufsnatti gabjuschi pee wakkarineem un pagohdinajuschi kahdu pahri zeenigu mahitu un kungu ar to, ka teem wehlejuschi pee Sawa galda ehst. Tee zitti wiffi gabjuschi wakkarinös zittä leelä sahlä. Us ihpaschu luhgschanu wehlejuschi ka ir tahs zeenigas Keisera weffelibu warrejuschas dert. Leelä ballu sahlä til dauds weesu bija ka ne dohmaht ne warreja sehdeht, bet beesä rinde stahweja garr seenahm un tiffai tahs preilenes dabbujuschas padanzotees kas paschä preekschejä rinde stahwejuschas. Pehz wakkarineem aisbraukuschi us pilli un nu arri zitti naw dauds kawejuschees, bet steiguschees mahjäs. Zo sinnaja ka ohträ rihtä astonös brauffchoht prohjam.

Zo wakkar' atkal wiffi pilfata nammi, leeli un masi ar swezzehm un lampahm ka pirmaja wakkara bij gaismoti un pa eelahm wiffuwairal pee pilsdambja un Mitterschaptens-namma kauschu bij bes sinmas, bes skaitla, gan Keiseru brauzohrt, gan to jauku uggumi skattidamees. Bahreelkam smuffi arri bij redseht, ka pee pils lecluppi peldeja pulks to eededsinatu darwas muzzu, ko straume dsinne lehnitinam us leiju. Pa uhdeni atspihdeja un spihgoloja ugguns par warru jauki. Gohdam jasakka, ka ir scho wakkar un to natt' itt ne kahds stribdinsch jeb negohda darbs pa eelahm bij dsirdams un redjams, jebchu til dauds kauschu preeka pilni bij kahjäs.

(Turplikam beigums.)

Lihds 2. Zuhni d. Ribgä atnabkusch: 862 luggi un 720 struhgas.

Waffaras-swehtku labbad scho reisi naw ta peeliffuma.

Brihw drieffeht.

No jubimallas-gubernements augnas waldischanas puffed: Oberlehrer G. Blase, Jenfer. Zeligawä, tal 2. Zuhnt 1856.

No. 139.

Ka dohma, ta noteek.

Luzineeks nahze pilfata krukku eljes pirkt. Kad bija novirzis un us mahjahm eedams nahzis ais wahrteem, eebahje fawu speeki tai ohsä un liffe pa plezzu pahri, un dohmaja pee sewis: „Kad nu ta krukka no speeka noslihd un nokriht semmē, tad irr wiffa elje wehjä!“ Tikko winsch ta dohmajis, te jau krukka gulleja gabbalu gabbalös faplihsufe semmē. — „Birmo reis mannä muhschä,“ — winsch isfauze, — „irr man ta notizzis, ka es dohmaju.“

A....t G.....r.

Sluddinaschanas.

18tä Zuntja deenä schiiml gaddä Nidsirres muischä pee Kandawas ubtrupē wairal fohlitajeem prett skaidru naudu taps isdohta ta nelaika Nidsirres muischas kunga Otto Raijera atstabtas mantas, prohti wiffadas kungu istabu-lectas, gultu-drahmas, un spilwen, sudraba lectas, mahju- un wirtschaptens-lectas, b:fschu-strohpi, leeli un masi lohpi un arri strgs. 1

Nidsirres muischas-waldischana.

Wisseem kam buhtu kahda taisna praffischana pee tahs atlikluschas mantas ta zittahertiga eelsch Gezawas wupes noslikluscha Lambertmuischas usranga Zehkaba Zolmanna, no Lambertmuischas pagasta teefas tohp us aizinati, lihds 16tä Zuhntjam f. g. te peemeldetees. 2

Lambertmuischä, tal 19. Maijā 1856.

Latweeschu draugu beedribas preekscheeks Kursemme, Sallas-muischas zeen. mahjitajs, nobraukuschi Wahsemme un manni luhgusch, Fahnos Zeligawä par winneem isdarriht kas pee Latweeschu-beedribas jadarra. Wehs tadeht luhdsam lai wiffi tee, kam kahda waijadsida pee schibs beedribas, jeb jamalka fawa gaddananda, to darra pee mannim Zeligawä mannä nammä.

Schulz,

Latweeschu beedribas wezgalajs.

Mihklas usminneschana no Nr. 15 irr:

Chrageles.